

Mr Dragomir Bondžić

Institut za savremenu istoriju, Beograd

Međunarodni naučni skup: „Srbija (Jugoslavija) 1945–2005. Ideologije, pokreti, iskustva”, Beograd – Sombor, 4 – 6. maj 2005.

U godini u kojoj se širom Evrope i sveta na raznim nivoima i na razne načine obeležava šezdesetogodišnjica od završetka Drugog svetskog rata i pobeđe nad fašizmom, Institut za savremenu istoriju iz Beograda se pridružio obeležavanju ovog značajnog jubileja organizujući od 4. do 6. maja međunarodni naučni skup u Somboru pod nazivom Srbija (Jugoslavija) 1945–2005. Ideologije, pokreti, iskustva. Podršku u organizaciji pružili su Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine Republike Srbije, Ministarstvo kulture Republike Srbije, Ruski centar za međunarodnu naučnu i kulturnu saradnju u Beogradu i Skupština opštine Sombor.

Na skupu je bilo 25 učesnika i podneto je isto toliko referata. Veći deo učesnika činili su saradnici Instituta za savremenu istoriju (13). Pored toga, učestvovalo je i pet saradnika drugih naučnih ustanova iz zemlje (Institut za noviju istoriju Srbije, Vojnoistorijski institut, Muzej genocida, Istorijski arhiv Sombor), a međunarodni karakter skupu je dalo šest učesnika iz inostranstva (Rusija, Bugarska, Istorijski institut Mađarske akademije nauka u Budimpešti, Univerzitet u Torontu i Evropski institut u Firenci). Treba istaći da se pored istaknutih naučnika na skupu našlo i nekoliko mladih saradnika instituta, doktoranata i postdiplomaca iz Beograda.

Tema skupa je široko postavljena, sa tendencijom da se ne istakne sam rat i njegov tok, već pre svega njegov svršetak i posledice koje je ostavio na istorijski razvitak Srbije u jugoslovenskim i svetskim okvirima u narednih šezdeset godina. Takav pristup je omogućio širok spektar tema i metodoloških postupaka u iznetim referatima. Tako je, pored nekoliko preglednih referata i novih priloga i dopuna ranijih istraživanja iz oblasti političke i vojne istorije, bilo i nekoliko izlaganja u kojima su tretirane ideje, predstave i slike u stvarnosti, propagandi, istoriografiji, štampi, udžbenicima i umetnosti u posleratnoj Srbiji. U prvoj grupi referata izneto je opšte stanje u Srbiji na kraju rata (Momčilo Pavlović), situacija u Somboru u jesen 1944 (Rade Šumonja), komunistički nacionalni koncept (Nikola Žutić), posledice rata na evropsko i srpsko građanstvo (Nataša Milićević), ponašanje jugoslovenske emigracije u Velikoj Britaniji posle rata (Nebojša Popović), prelazak armije u mirnodopski život (Bojan Dimitrijević) i kretanje od ideološke ka profesionalnoj vojsci (Mihajlo Basara), istraživanje stradalih pripadnika Vojske Kraljevine Jugoslavije (Dragan Cvetković), jugoslovenski koncept nesvrstanoosti (Dragan Bogetić), mesto Jugoslavije u vojnim planovima SSSR-a i zemalja „narodne demokratije” (Laslo Riter-Budimpešta) i tok razbijanja SFRJ (Nikola Popović). Drugoj grupi po tematici i pristupu pripadaju izlaganja o stvaranju slike ratne prošlosti u Srbiji 1945–1991 (Kosta Nikolić), o istom procesu u francuskoj i italijanskoj istoriografiji (Stanislav Sretenović – Firenca), o slici Nemaca u srpskim udžbenicima posle rata (Vladimir Ivanović), o kultu Draže Mihajlovića (Milan Terzić), o slici neprijatelja i saveznika u Srbiji tokom rata (Milan Koljanin), o obeležavanju Dana pobeđe u Srbiji

(Dragomir Bondžić), o transformaciji lika sovjetskog vojnika u jugoslovenskoj štampi posle rata i posle 1948. (Ivana Dobrivojević), o vaspitavanju dece nemačke nacionalnosti (Sanja Petrović Teodosijević), o filmskoj cenzuri (Goran Miloradović) i o brizi i nebrizi prema spomenicima i grobljima NOR-a u posleratnom periodu (Maks Bergholc-Toronto). Učesnici iz Rusije i Bugarske su obratili pažnju pre svega na svoje zemlje i njihovo ulogu u okončanju rata (V. F. Zima, V. V. Alekseev, V. N. Zemskoj, A. Garabedjan).

Posle svake od četiri sesije postavljana su pitanja izlagačima i vođene su interesantne i korisne diskusije, na momente intenzivne, ali stalno u akademskim i stručnim okvirima. Glavne teme referata, tokovi diskusija, postavljena pitanja, ponuđeni odgovori i rezultati rada izneti su u završnoj reči i zaključku. Treba na kraju pomenuti da su gostoljubivi domaćini upotpunili program predavanjem o istoriji Sombora i njegovim znamenitostima, posetom galeriji Milana Konjovića i posetom pozorištu, a delegacija učesnika skupa je posetila i položila venac na spomenik palim borcima u Batinskoj bici, u Republici Hrvatskoj.

Može se reći da je međunarodni skup u Somboru, pored toga što je dao doprinos obeležavanju jednog od najznačajnijih datuma u novijoj nacionalnoj i svetskoj istoriji, postavio brojna pitanja i ponudio neke odgovore o ideologijama, pokretima i iskustvima iz šezdesetogodišnje posleratne srpske i jugoslovenske istorije, zasnovane na arhivskim istraživanjima, metodologiji istorijske nauke i dosadašnjim historiografskim dostignućima.

Dušan Bajagić

Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd

Međunarodni naučni skup: „The International History of the Bandung Conference and the Origins of the Non-Aligned Movement”, Sveti Stefan, 13 – 16 maj 2005.

Organizatori:

The Cold War Studies Centre-London School of Economics and Political Science (London), International Center for Advanced Studies-New York University (Njork), Katedra za istoriju Jugoslavije na Filozofskom Fakultetu Univerziteta u Beogradu (Beograd) i Arhiv Srbije i Crne Gore (Beograd). Održavanje konferencije pomogli su Cold War International History Project Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington DC, USA i The Ford Foundation, New York, USA.

U maju mesecu od 13. do 16. ove godine na Svetom Stefanu održana je međunarodna konferencija sa temom „The International History of the Bandung Conference and the Origins of the Non-Aligned Movement”. Na ovoj konferenciji učestvovao je i jedan broj saradnika Instituta za noviju istoriju Srbije iz Beograda.

Možda neće biti pogrešno ako se kaže da je ovo nastavak saradnje koja je počela na skupu „Velike sile i male države u hladnom ratu 1945–1955” (Slučaj Jugoslavije) održanom 3–4. novembra 2003. godine u Arhivu Srbije i Crne Gore između dve institu-